

Familia Bibescu – Basarab Brâncoveanu:
reședințe bucureștene și proprietăți din împrejurimi

Noi cercetări în arhivele de familie Bibescu-Basarab Brâncoveanu regăsite în Biblioteca Academiei Române, Secția Manuscrise, precum și în fondul Saint Georges de la Biblioteca Națională a României, Colecții Speciale vin să completeze informațiile culese la Arhivele Naționale ale României și Primăria Municipiului București. Ele ne permit astăzi reconstituirea unor etape importante din arhitectura și decorația interioară a proprietăților ce au aparținut mai multor generații de proprietari din familiile analizate.

Dacă în luna martie am început ciclul prezentărilor de la Palatul Mogoșoaia cu cele mai vechi reședințe brâncovenești, palatul de la poalele Dealului Mitropoliei și cel de pe Cheiul Dâmboviței, ambele demolate și astăzi uitate, Bucureștiul și împrejurimile păstrează încă mărturia trecerii și a locuirii familiei Bibescu-Basarab Brâncoveanu.

În prima jumătate a secolului al XIX-lea, vechile case Goleșcu, ce intră în posesia statului, servind ca reședința oficială „de ținere” a domnitorilor munteni, suferă modificări și redecorații ca urmare a intervenției ing. Vladimir Blaremburg, arh. Xavier Villacrose și a tapițerului vienez Franz Haferl. Proiectele au ca surse de inspirație atât curtea vieneză, cât și cea pariziană, fiind atestate și comenzi de obiecte.

Domnitorul Gheorghe Bibescu comandă arhitectului elvețian Johann Schlatter **Palatul de vară de la Băneasa** (1847 – 1848), pe moșia soției Văcărescu, construcție rămasă neterminată din cauza revoluției și a plecării din țară a familiei. În aceeași perioadă, meșteri sași sunt implicați și în restaurarea vechii moșii brâncovenești de la Mogoșoaia, care va ajunge ulterior în posesia fiului domnitorului, Nicolae Bibescu și a fiicei lui, Marie Nicole Darvari, de la care va fi cumpărată în 1911 de George Valentin Bibescu. Moșia Băneasa va fi transmisă fiicelor din a doua căsătorie a domnitorului, fiind parcelată și expropriată în perioada interbelică.

Fratele mai mic al domnitorului, Iancu Bibescu, apelează tot la serviciile arh. Johann Schlatter pentru proprietatea sa din apropierea Grădinii Cișmigiului.

Amprenta lui Nicolae D. Bibescu asupra **Mogoșoaiei** este cel mai puțin documentată în istoria proprietății. Noi informații au apărut referitoare la lucrările din 1873-1874 (antreprenor Stefan Schwab) și la construirea mausoleului în perioada 1899, la comanda ginerelui prințului Bibescu. Vila Elchingen rămâne învăluită încă în mister, bibliografia recentă atribuindu-i arh. Lecomte de Nouy aceasta construcție vremelnică.

Odată stabilită în țară, familia extinsă a prințului George G. Bibescu, închiriază între

1879-1892 **casa Bărcănescu** aflată pe str. Mercur nr. 11 (parcela de lângă casa Mincu de astăzi), timp de 12 ani și apelează pentru lucrările de refacere la arh. P. Gottereau și G.A. Burelly.

În Mahalaua Manea Brutaru, astăzi pe **strada gen. Constantin Budișteanu**, se afla fosta proprietatea Niculescu, cumpărată în 1890 de Epitropia Averii Doamnei Zoe Brâncoveanu pentru a o găzdui pe fosta doamnă a Țării Românești, care își sfârșește aici zilele, doi ani mai târziu. Vila trece în posesia nepoatei Marie Nicole Darvari, care apelează între 1896 - 1897 la Societatea Română de Construcțiuni și Lucrări Publice, prin intermediul arh. Fr.Hartmann (cel care extinsese și Palatul Știrbey din vecinătate).

Prin 1890 o regăsim pe văduva Louise Ney Bibescu locuind în **Str. Diaconeselor nr. 4**, unde se afla și Epitropia Averii Doamnei Zoe Brâncoveanu.

Vila Elizei Bibescu Filipescu de pe podul Mogoșoaiei colț cu strada Verde și istoricul ei arhitectural (1884, colaborarea arh. A. și P. Gottereau cu A. Galeron) și al amenajărilor interioarelor poate fi acum refăcut în întregime datorită unor inventare inedite. Noi intervenții au loc în 1927 (arh. I. Schulz) și în 1928 ca urmare a proiectului arh. Davidescu, la comanda vărului Filipescu, prințul Constantin Basarab Brâncoveanu.

Vechea moșie din afara Barierei Mogoșoaiei a banului Alecu Filipescu cunoaște construcții și reînnoiri odată cu fiecare generație: în 1853 Ioan A. Filipescu reface casa părinească, în 1912 începe amplul proiect de parcelare (**Parcul Filipescu**, arh. belgian Octave van Rysselberghe), iar între 1913 - 1916 Alexandru I. Filipescu apelează la arhitectul de origine elvețiană Roger Bollomey pentru a ridica vila actuală. **Reședința Matei Grigore Ioan Brâncoveanu**, primită ca zestre de la Sofia Elena Arion, se află și astăzi pe fosta Alee Modrogan/actuala str. Rabat nr. 19-21, fiind realizată la comanda Sofiei Candiano-Popescu, după planurile arh. Cristofi Cerchez în 1912-1913; vila a suferit intervenții majore de pe urma bombardamentelor din al doilea război mondial și a refacerii inițiate de proprietarul actual (2010-2011).

Prințul George Valentin Bibescu cumpără proprietatea Yarka în 1911, refăcută anterior de arh. Grigore P. Cerkez și locuiește în **Șoseaua Kiseleff nr. 13** până în 1918. Între 1922-1923 arh. I. Ernest realizează un proiect de prefacere a trei proprietăți vecine, înglobând vechea casă Yarka-Bibescu în reședința pentru familia princiară Elena și Carol de România. De aici, prințul pasionat de automobile și avioane va locui în **str. Surorilor/Robert de Flers nr. 6**, unde va comanda în 1920 arh. C. Cicu un proiect de garaj. În perioada interbelică (1930-1936), în calitate de președinte al Aeroclubului Român, prințul Bibescu va locui și pe

Blvd. Colței/actual **Lascăr Catargiu nr. 54**, în vechea proprietate a ing. C-tin Vasilescu, realizată de arh. Duiliu Marcu (1913-1916).

Arhitectul elvețian Louis Pierre Blanc construiește și locuiește în **str.Scaune nr.22/42 bis** (colț cu strada Batiștei), pentru ca ulterior să vândă proprietatea prințului Constantin Basarab Brâncoveanu, care va achiziționa și terenuri vecine, extinzând proprietatea.

Prințesa Genevieve Bibescu, căsătorită Starjenski și fiica ei, Elena, au locuit pe **Calea Victoriei la nr. 165**.

Bibliografia consemnează și locuință Marina Știrbey și Constantin Basarab Brâncoveanu în str. Al. Popov nr. 55 (azi Gen. Berthelot); aceștia au locuit o vreme și la Mogoșoaia, iar prințesa aviatore a cumpărat și restaurat **conacul Drugănescu** din jud. Giurgiu (1939, arh. G. M. Cantacuzino).

În împrejurimile Bucureștiului s-au mai aflat în posesia familiilor și vaste domenii la: **Obilești-Ștefănești-Lipovăț, Sărulești, fabrica de zahăr de la Chitila, Balotești** (din zestrea Marthei Lahovary Bibescu).